

YHDEN YLITYÖN KÄSITTEESTÄ PAIKALLISESTI SOVITTAESSA HUOMIOON OTETTAVIA ASIOITA

Mitä yksi ylityö -käsite tarkoittaa?

Työehtosopimuksen kohtaan 20.6 on kirjattu ns. yhden ylityön käsitteen malli, josta voidaan paikallisesti sopia. Mallissa ylityölisään oikeuttavien tuntien korvaamisessa ei erotella vuorokautisia ja viikoittaisia ylityötunteja. Ylityön korvaaminen suoritetaan joko niin, että ylityölisä maksetaan samansuuruisina kaikilta ylityölisään oikeuttavilta tunneilta tai tuntien mukaan porrastettuna.

1) Paikallinen sopimus

Paikallinen sopimus yhden ylityön käsitteen käyttöönotosta koskee pääsääntöisesti koko yritystä ja sen kaikkia työntekijöitä.

Yrityksessä, jolla on useampia toimipaikkoja, voidaan kullakin toimipaikalla sopia eri tavalla käsitteen käyttöönotosta tai sopimus voidaan tehdä vain jollakin näistä toimipaikoista. Yhden ylityön käsitteen käyttöönotto voidaan myös rajoittaa yrityksessä tai yksittäisessä toimipaikassa vain tiettyyn osaan työntekijöitä, tiettyyn työaikajärjestelyyn tai projektiin.

2) Sopijaosapuolet

- Työnantajan edustaja ja pääluottamusmies

3) Sopimuksen tarkoitus

- Tavoitteet

Työnantajan ja työntekijän edun mukaista pidemmällä ajanjaksolla on, että työt tehdään säännöllisenä työaikana. Tämän toteuttamiseksi ovat käytettävissä joustavat ja monipuoliset työaikajärjestelyt. Asiakkaiden nopeita ja ennakoimattomia muutoksia ei aina kuitenkaan kyetä hoitamaan säännöllisen työajan puitteissa ja joudutaan turvautumaan ylityöhön. Ennen yhden ylityön käyttöönottoa koskevan paikallisen sopimuksen laatimista käydään keskustelu sopimuksen tavoitteista.

Tavoitteet voivat liittyä muun muassa:

- monipuolisten työaikajärjestelyiden edistämiseen
- kustannusten hallintaan
- ylityön korvaamista koskevien periaatteiden yksinkertaistamiseen

4) Ylityöselvitys

Paikallista sopimusta laadittaessa selvitetään tavoitteiden asettamisen lisäksi

- riittävän pitkältä ajanjaksolta työpaikan nykyisen ylityökorvausjärjestelmän taso, josta ilmenee mm.
 - ylityötuntien jakauma 50 % ja 100 % ylityötunteihin sekä
 - ylityölisän suuruus.
- vaihtoehtoisten ratkaisumallien vaikutus ylityön korvaamisessa.

5) Sopimuksen kohteena oleva asia

- Mitä sovitaan?
 - Sovitaan työehtosopimuksen ylityömääräyksistä toisin.
 - Sovitaan yhden ylityön käsitteen käyttöönotosta työpaikalle.
- Sopimusta tehtäessä on huomioitava, että myös jatkossa toimitaan työehtosopimuksen ja työaikalain määräysten mukaisesti mm.
 - työaikakirjanpidon osalta.
 - ylitöiden ja tes-ylitöiden määräytymisen osalta.
 - sunnuntaityökorotusten ja viikkovapaakorvausten osalta.

6) Sopimuksen sisältö

- Paikallisesti sopien voidaan ylityölisään oikeuttavat tunnit korvata yhdellä ylityöprosentilla tai porrastetulla järjestelmällä.
- Ylityölisän suuruudesta ja mahdollisesta porrastuksesta voidaan sopia valiten työehtosopimuksen kohdassa 20.6 esimerkkinä olevista vaihtoehdoista (a – c) sopivin, tai d-kohdan mukaisesti suuruudesta ja mahdollisesta porrastuksesta voidaan sopia vapaasti vaihtoehtoja (a – c) mukaillen.
- Jos ylityökorvausjärjestelmän suuruus perustuu porrastettuun järjestelmään, voi tuntirajojen seurantajakso olla enintään vuoden pituinen (pääsääntöisesti kalenterivuosi).
- Jos osapuolet ovat yhtä mieltä siitä, että työpaikalla otetaan käyttöön yhden ylityön käsite, mutta eivät sovi ylityölisän suuruudesta mitään, ylityö korvataan työehtosopimuksen kohdan 20.6 a-kohdan mukaisesti, ellei riittävän pitkältä ajalta laskettu työpaikan keskimääräinen ylityölisäprosentti ole tätä suurempi.

7) Sopimuksen muoto, voimassaolo ja irtisanomisaika

- Sopimus tehdään kirjallisesti.
- Sopimus voidaan solmia olemaan voimassa toistaiseksi tai määräajan.
 - Määräaikainen sopimus tulee kyseeseen lähinnä niissä tapauksissa, joissa sopimuksen käyttö rajoittuu vain osaan työntekijöitä tai sopimus on voimassa vain tietyn paikallisesti sovitun työaikajärjestelyn kestoajan.

- Toistaiseksi voimassaolevan sopimuksen irtisanominen on toimitettava kirjallisesti ja irtisanomisaika on 3 kuukautta, ellei siitä ole muuta sovittu.
- Jos on sovittu ns. porrastetusta ylityökorvausjärjestelmästä, päättyy sopimus kuitenkin aikaisintaan sen seurantajakson päättyessä, joka lähinnä seuraa irtisanomisajan päättymistä, ellei muusta ole sovittu.
 - Porrastetussa järjestelmässä tuntirajojen seurantajakso voi olla enintään vuoden pituinen (pääsääntöisesti kalenterivuosi) -> jos on sovittu esimerkiksi vuoden seurantajaksosta, sopimus päättyy tällöin vasta seurantajakson lopussa, vaikka sopimus olisikin irtisanottu päättymään aikaisemmin, ellei muusta ole paikallisesti sovittu.

8) Sopimuksen tavoitteiden seuranta

- Työpaikalla tulisi arvioida sovitun ylityökorvausjärjestelmän toimivuutta ja tavoitteita säännöllisesti, esimerkiksi vuosittain.
- Säännöllisen arvioinnin perusteella päätetään yhdessä mahdollisista muutoksista paikalliseen sopimukseen.

Mallisopimus

SOPIMUS YHDEN YLITYÖN KÄSITTEEN KÄYTTÖÖNOTOSTA

1. Sopimuksen soveltamisala

Tämä sopimus koskee Yritys Oy Ab:n toimipaikan x työntekijöitä.

2. Sopimuksen tarkoitus

Sopimusosapuolet ovat käyneet keskustelun sopimuksen tavoitteista ja todenneet, että sopimuksella pyritään

- monipuolisten työaikajärjestelyiden edistämiseen ()
- kustannusten hallintaan ()
- ylityön korvaamista koskevien periaatteiden yksinkertaistamiseen ()
- muu tavoite _____ ()

Ennen sopimuksen laatimista on selvitetty riittävän pitkältä ajanjaksolta työpaikan nykyisen ylityökorvausjärjestelmän taso. ()

3. Sopimisen kohteena oleva asia

Tällä sopimuksella osapuolet sopivat siitä, että toimipaikalla siirrytään käyttämään yhden ylityön käsitettä.

Tällä sopimuksella sovitaan työehtosopimuksen ylityömääräyksistä toisin.

4. Yhden ylityön käsite

Osapuolet sopivat, että

- a) ylityölisä maksetaan 55 %:n suuruisena kaikilta ylityölisään oikeuttavilta tunneilta (), tai
- b) ylityölisä maksetaan sadalta ensimmäiseltä ylityölisään oikeuttavalta tunnilta 50 %:n suuruisena ja seuraavilta 100 %:n suuruisena (), tai
- c) ylityölisä maksetaan viideltäkymmeneltä ensimmäiseltä ylityölisään oikeuttavalta tunnilta 35 %:n suuruisena, seuraavalta sadalta tunnilta 65 %:n suuruisena, ja sitä seuraavilta tunneilta 100 %:n suuruisena (), tai
- d) ylityölisän suuruus ja mahdollinen tunteihin perustuva porrastus on sovittu paikallisesti edellä mainittuja esimerkkejä mukaillen seuraavasti:

Ylityöt ja tes-ylityöt määräytyvät jatkossakin työaikalain ja työehtosopimuksen määräysten mukaisesti.

5. Sopimuksen voimassaolo ja irtisanominen

Tämä sopimus on voimassa toistaiseksi ja se otetaan käyttöön xx.xx.201x

a) Irtisanominen, kun on sovittu yhdestä ylityöprosentista

Kumpikin sopijaosapuoli voi irtisanoa sopimuksen päättymään kolmen kuukauden irtisanomisajalla.

b) Irtisanominen, kun on sovittu porrastetusta järjestelmästä

Kumpikin sopijaosapuoli voi irtisanoa sopimuksen päättymään kolmen kuukauden irtisanomisajalla. Irtisanominen tulee tehdä viimeistään kolme kuukautta ennen seurantajakson päättymistä.

6. Sopimuksen tavoitteiden seuranta

Sopijaosapuolet kokoontuvat kerran vuodessa arvioimaan sovitun järjestelmän toimivuutta ja tavoitteita. Arvioinnin jälkeen osapuolet päättävät mahdollisista sopimuksen muutostarpeista.

Paikkakunta, xx.xx.201x

N.N. henkilöstöpäällikkö
Oy Yritys Ab

N.N.
Päätuottamismies